

Des l'Índia per el P. J. Travesa

MAYA

Costums de l'Índia

A l'Índia, país democràtic per excel·lència, el govern està fent esforços per a destruir el sistema de les castes. Mes és ben difícil destruir el que està aferrat en el cor i en la ment de milers de generacions.

A cada població els descastats tenen el seu barri on una persona de casta alta no sol entrar-hi mai. Tenen el seu pou d'on en treuen l'aigua per beure, i les seves escoles, tot apart.. Si hi ha escola comú per ordre del govern, els descastats s'asseuen en un racó oblidats del mestre, que bon poc cas en fa d'ells. La presència d'un descastat contaminaria als orgullosos de casta alta. Un «brahma» mai no beurà un got d'aigua ofert per un descastat; abans es morirà de set. I un descastat sedent rebrà l'aigua vessada a raig a les seves mans a fi de no tocar el got amb el que l'aigua li és ofrenada.

Maya nasqué al barri dels teixidors. Els carrers allà són ben estrets. Les cases de fang barrejat amb excrement de vaca. La porta baixa, tenint-se d'abaixar el cap a l'entrar. Dos quartos sense finestres. Tots és obscur fins al mig dia. Una bufala i una cabra —els que poden tenir-les— estan lligades al portal. Un catre on hi dorm el pare i que durant el dia serveix de sofà pels visitants de més dignitat, està al costat dels animals. En un racó de la primera habitació hi ha un fogó portable encès, per coure el te i la minestra. Més enllà, un bagul petit de ferro de xapa, amb unes peces de roba, i al seu costat uns matalassets prims, o malfegues enrotllades, murgents i apedaçades, per dormir a la nit en un piló. En un prestatge, unes caceroles d'alumini, uns plats de llautó i algun got també de metall. Un parell de gerres de llautó per anar a buscar aigua al pou, i pareu de comptar.

En una casa d'aquestes nasqué la pobra Maya. Les veïnes feren de llevadora. L'ofici de llevadora te d'ésser l'ofici més antic del món. La Mani, una dona que s'assemblaria a la clàssica Celestina, dirigí totes les operacions del part. Era mandona com ella sola. Ella ho sabia tot i no s'oblidà ni d'invocar a la mare vaca perquè benefés la criatura, ni d'untar-li la ferida umbilical amb excrement de la mare vaca tot resant una mantra, o salm. (La veïna s'oblidà de la mantra i el seu fill es morí de tètanos.) Ni s'oblidà d'enterrar la placenta a dintre mateix de la casa per evitar que els gossos se li mengessin, i atreure d'aquesta manera les benediccions de la deua Kali.

Al descobrir el sexe de Maya totes les dones presents es digueren amb desmai, sense cap mena d'il·lusió o d'alegria: És una noia. Com si diguessin: mala sort, què hi farem! Un noi és una benedicció. És pa per la casa el dia de demà. Anirà a estudi, guanyarà diners. Serà un home. La dona és una inutilitat. No anirà a l'escola. No s'aprecia el que ella sigui la que courà el menjar, la que mantindrà la casa neta, i els atuells de menjar i beure, que anirà al pou i que serà la mare de tots els fills de la família i la companya del plaer nocturn al llit pairal. No res. És una noia. Una forçosa necessitat que s'havia de tolerar. Res més. La mare fins quan li donava el

pit ho feia amb recança. Si hagués sigut un noi li hauria donat al primer crit, al primer plor. Maya tenia d'aguantar-se. Sobrevisqué perquè les noies són de constitució molt més forta que els nois. I encara que escanyolida, cresqué com una noia normal del barri dels teixidors.

Els primers jocs de la Maya consistiren en imitar a la seva mare rentant a la porta de la casa els plats de llautó amb la sorra del carrer; fent el pa pla com unes hòsties sense llevat, anomenat rotli, o bé anant a buscar aigua al pou. I aprengué els cants picarescos que les dones cantaven totes juntes quan els homes a la nit tenien una reunió apart. Elles, les dones, no sabien res de política o de negocis. Mes sabien un nombre ben gran de cançons, que després podien cantar quan hi havia un casament.

Tindria la Maya uns sis anys quan la seva mare li posar un cistell rodó damunt del cap i li digué: Ves a buscar «chan», o fem de vaca, o de bufala. La menuda obeí les ordres. El pastor recollia cada dia les vaques i bufales de tot el poble i les duia a pasturar. Això de pasturar gran part de l'any és un dir ja que no hi havia un bri d'herba, ni verda ni seca, comestible pel bestiar en tota la rodalia. Les vaques es menjaven troços de diaris, algun troç de roba bruta i trepitjada i alguna fulla caiguda d'algun arbre, o que el pastor feia caure amb una llarga canya de bambú on hi havia lligat al cim una espècie de falç petita i afilada, i que portava sempre repenjada a l'espatlla. Si alguna vaca entrava en algun camp sembrat del que fos, el pastor feia ulls grossos fins que el pagès cridava enfurrunyat. Al cap vespre emmenava el bestiar al petit llac que cada població sol tenir a la seva vora per abeurar-lo, i altra vegada cap al poble. La Maya seguí el bestiar i recollia els fems a mesura que aquests queien. No era mai sola. Hi havia sempre dues o tres o més noies o dones que seguien també el ramat amb el mateix fi. I era de veure com corrien darrera la primera vaca que mostrava senyals de producció, ben tost aixecava la cua. Quan el cistell era ple, tornava a casa. Barrejava els fems amb una mica de fang, en feia com una crespella rodona i ho emplastava a la primera paret disponible, fins quedar sec. Era molt convenient i útil pel foc, ja que el carbó i la llenya eren escassos i costaven molts diners. Ells tenien de comptar cada centim. El pare treballava al cap de deu hores diàries, i guanyava com unes trenta o quaranta pessetes en temps normals. Quan s'havia de plantar el tabac o recollir el «bajari», espècie de mill, la mare també anava al camp i en guanyava altres tantes. Mes això passava poques vegades a l'any.

Després de les pluges i en alguna altra ocasió d'alguna solemnitat, l'excrement del bestiar barrejat amb fang servia pel sol de la casa i també per les parets com a substitut del morter o del ciment. És molt útil, per estrany que sembli, doncs les cases queden més fresques i netes amb aquest material que no pas amb el que usen els paletes.

(continuarà el pròxim mes)

Agente de Seguros

Isidro Prat Bachs

Cies. d'Assurances Générales

Príncipe de Viana, 2, 1.º - Tel. 870 21 98

GRANOLLERS

Teléfono 5

RIELLS DEL FAY